Туган тел дәресенең технологик картасы

Татарстан Республикасы Казан шәһәре Авиатөзелеш районы ГБМБУ “54 нче урта гомуми белем бирү мәктәбе” I квалификацияле укытучысы
Шәвәлиева Лилия Фердинанд кызы

Укыту предметы: туган тел

Сыйныф: 1 (рус төркеме)

Дәреснең темасы: “Ашамлыклар. Татар ризыклары”

Дәреснең максаты: Ашамлыклар атамаларын искә төшерү; ризык атамаларын дөрес әйтүгә ирешү; яңа лексиканы кулланып, дөрес, тулы җөмләләр әйтә белү; “Кыстыбый” уенын уйный белү, уен кагыйдәләрен белү; дәреснең предмет нәтиҗәсен билгеләү.

Дәреснең төп бурычлары

өйрәтү: яңа сүзләр белән дөрес тәртиптә сүзтезмәләр төзергә өйрәтү;

үстерү: сүзтезмәләр белән дөрес, тулы җөмләләр төзи белүне оештыру;

тәрбияви: туган телгә мәхәббәт һәм аңа сакчыл караш тәрбияләү; ризыкның кадерен белергә өйрәтү.

Дәреснең тибы: яңа белем ачу.

Көтелгән нәтиҗә

метапредмет нәтиҗәсе: татар ризыклары турында белү.

предмет нәтиҗәсе: татар халык ашамлык атамаларын үзләштерү, аларны сөйләмдә актив куллану.

шәхси нәтиҗә: татар халык ашларына мәхәббәт тәрбияләү; истә калдыру күнекмәләрен ныгыту.
Предметара бәйләнеш: туган тел, әйләнә-тирә дөнья.
Чыганаклар
төп: Якупов Р.Н.“Сәлам!” 1нче сыйныф рустелле укучыларга татар телен өйрәнүне кызыклырак итү теләге белән язылган укыту әсбабы;
өстәмә: эш дәфтәре, интерактив такта, компьютер, аудиодиск, үзбәя бирү өчен карточкалар.
Эшне оештыру төрләре: фронталь, индивидуаль, парлап эшләү, төркемдә эшләү.
Укучылар эшчәнлеге төрләре: Аудиоматериал белән эш. “Кыстыбый” уенын уйнау, диалог һәм монолог сөйләү. Җыр җырлау.
Төп эчтәлек (өйрәнелә торган лексика һәм сөйләм калыбы): ашамлыклар, татар ризыклары, кыстыбый, коймак, чәкчәк, өчпочмак, бәлеш, баллы, ачы.

Дәреснең дидактик этаплары	Дәрес этапларының төп максаты	Укытучы эшчәнлеге	Укучы эшчәнлеге	Дәрес этапларының нәтиҗәләре		
				Шәхси нәтиҗә	Метапредмет нәтиҗәсе: УУГ формалаштыру	Предмет нәтиҗәсе
I.Оештыру	Уңай психологик халәт тудыру, дәрестәге эшчәнлеккә әзерләү	Дәрескә әзерлекне оештыру (исәнләшү; елмаеп, хәерле иртәләр (көн) теләү; хәлләрне сорашу).	Исәнләшү; елмаеп, хәерле иртәләр (көн) теләү; хәлләрне сорашу; эш урыннарының әзерлеген барлау	Әхлакый кагыйдәләрдә ориентлаша белү сәләтләрен үстерү	Дәрестә эш урынын мөстәкыйль әзерли белү һәм тәртиптә тоту күнекмәләрен булдыру	
II. Актуальләштерү	Ашамлыклар исемнәрен искә төшерү	-Укучылар, бу нәрсә? -Карыйк әле, аның эчендә нәрсәләр бар икән? 1. Ул ак яки кара. Ул тәмле. Ул нәрсә?... 2. Ул ак. Ул тәмле түгел, ләкин кешегә кирәк. Ул нәрсә?... 3. Ул тәмле. Ул кайнар. Ул яшел, яки кызыл, яки кара. Ул нәрсә?... 4. Ул тәмле, ул баллы, ул сары, аның белән чәй эчәләр. Ул нәрсә?...	“Укытучы-укучы” диалогы: -Бу кечкенә сандык. 1. -Ул ипи. 2. -Ул тоз. 3. -Ул чәй. 4. -Ул чәкчәк.	Диалог вакытында матур һәм дөрес итеп сөйләшә белү	Әңгәмәдәшең белән якын аралаша белү	Ашамлыклар исемнәрен дөрес әйтү
	Дәреснең темасын китереп чыгару	**Проблемалы сорау** - Ә чәкчәк, ипи, йомырка... алар нәрсәләр? -Әйе, укучылар, бу ашамлыклар, ризыклар. Ризык – это еда.	-Ашамлыклар (Продукты).			Ашамлыклар, ризык дип гомумиләштереп әйтә белү

III.Белем алуның төп мәсьәләләрен ачыклау		-Укучылар, ә сез тагын нинди татар халык ризыкларын беләсез? -Димәк, без бүген нәрсә турында сөйләшәбез? -Дәреснең темасын ничек атыйбыз?	Укучылар белгәннәренә, кул күтәреп, җавап бирәләр. -Ашамлыклар турында. -“Ашамлыклар. Татар ризыклары”	Эшне үзара килешеп, әхлакый кагыйдәләрне үтәп оештыра белү	Теманы әйтә белү	Татар халык ризыкларын әйтә белү
	Дәреслектәге рәсем буенча сорауларга дөрес, тулы җавап бирүгә ирешү	**Дәреслектәге рәсем буенча эш.** -Укучылар, дәреслекнең 103 битен ачабыз. 1нче рәсемне карыйбыз. 1. Бу кем? 2. Ә бу кем? 3. Алар кайда? 4. Алар кайда утыралар? 5. Алар нишлиләр? 6. Өстәлдә нәрсәләр бар? 7. Өчпочмак, кыстыбый, бәлеш, чәкчәк, коймак – алар нәрсәләр?	1.–Бу әби. 2.–Бу малай. 3.–Алар өйдә. 4.–Өстәл янында.(За столом) 5.-Алар чәй эчәләр. 6.–Өчпочмак, кыстыбый, бәлеш, чәй, самовар.... 7.-Татар ризыклары.		Укытучыны тыңлап, сорауларга дөрес җавап бирә белү Гомумиләште реп әйтә белү.	Бу кем? Кайда? Нишлиләр? сорауларына дөрес җавап бирә белү. Татар ризыклары дип әйтә белү.
	Ризык атамаларын дөрес әйтүгә ирешү	**Дәреслектәге 1нче рәсемгә аудиоязма тыңлатыла. (интерактив*)** -Укучылыр, хәзер аудиоязманы игътибар белән тыңлыйбыз, дәреслектән сүзләрне карап барабыз. -Укучылар, тагын бер тыңлыйбыз, кабатлап барабыз.	Укучылар аудиоязманы игътибар белән тыңлыйлар, дәреслектән карап баралар. Аудиоязманы тагын бер тыңлап, сүзләрне кабатлап баралар.	Ишетеп аңлау күнекмәләрен булдыру.	Дәреслектән игътибар белән карап бару күнекмәләрен булдыру.	

III.Белем алуның төп мәсьәләләрен ачыклау		**Рәсемле эш** Укытучы укучыларга интерактив тактада яки карточкалар белән төрле ашамлыклар рәсемнәрен күрсәтә (ипи, сөт, ит, шикәр, тоз, күмәч, алма, йомырка, аш, чәй, ботка, балык)	Укучылар тиз темпта җавап бирәләр.	Реакция тизлеген формалаштыру		Ипи, сөт, ит, шикәр, тоз, күмәч, алма, йомырка, аш, чәй, ботка, балык сүзләрен дөрес әйтү
	Яңа лексиканы кулланып, дөрес, тулы җөмләләр әйтә белү	**Сорау-җавап алымы** Укытучы һәрбер укучыдан аның нәрсә яратуын сорый: -Алия, син нәрсә яратасың? -Ә өчпочмакка нәрсә кирәк? Бал кирәкме? һ.б. турында	-Мин өчпочмак яратам. -Өчпочмакка йомырка, сөт, май, он, тоз, шикәр кирәк. -Юк, бал кирәк түгел.			Нәрсә яратканыңны тулы җөмлә белән әйтә белү. Мәсәлән, өчпочмакны пешерү өчен нәрсәләр кирәклеген/ кирәк түгеллеген әйтә белү,
	Укучыларны ял иттерү “Кыстыбый” уенын уйный белү, уен кагыйдәләрен белү	**Физкультминут** “Кыстыбый” уены -Укучылыр, әйдәгез әле “Кыстыбый” уенын уйныйбыз! *-Мин ашыйм,* *-Син ашыйсың,* *-Ул ашый.* *-Менә нинди тәмле, сары, майлы, зур, кечкенә һ.б. кыстыбый!*	Укучылар уенның сүзләрен өйрәнәләр. Басып, бер-бер артлы такта янына тезеләләр. Һәр укучы басканда шигырьнең бер юлын әйтә. Укучылар сыйфатларны әйткәндә хәрәкәт-ишарәләр белән күрсәтергә тиеш.	Шәхес буларак эшчәнлек күнегүләр ясау	Төркемдә эшли белү. Уенны уйный белү.	

IV.Ныгыту	Яңа лексиканы сөйләмдә куллану, сорауга дөрес, тулы җавап бирә белергә өйрәтү	-Укучылар, бераз ял итеп, уйнап алдык. **Дәреслектәге 2нче рәсемгә аудиоязма тыңлатыла.** -Ә хәзер дәреслектәге икенче күнегүгә аудиоязманы тыңлыйбыз. Һәм тыңлаганнан соң *Кем нәрсә ярата дигән?* сорауга җавап бирәбез. *Әти кара ипи ярата. Әби ак ипи ярата. Ул тәмле. Әни лимон ярата. Ул ачы. Мин кызыл алма яратам. Ул баллы. Песи балык ярата.* -Әни нәрсә ярата? -Лимон нинди? -Әти нәрсә ярата? -Артур нәрсә ярата? -Ул нинди? ...һ.б.	Укучылыр дәреслектән игътибар белән тыңлыйлар, дәреслектән карап баралар. Укучылар язманы игътибар белән тыңлаганнан соң, һәр гаилә кешесе турында сөйли алырга тиешләр. -Әни лимон ярата. -Лимон сары, ачы. -Әти кара ипи ярата. -Артур алма ярата. -Ул кызыл, баллы, тәмле.	Ишетеп аңлау күнекмәләрен булдыру.	Куелган сорауга җөрес, тулы җавап бирә белү.	*Кем нәрсә ярата дигән?* сорауга җавап бирә белү.
				Эшне үзара килешеп, әхлакый кагыйдәләрне үтәп оештыра белү.		
	Язу күнекмәләрен формалаштыру	**Эш дәфтәредә эш.** 9нчы күнегү 66 бит (Җавабын яз)	Укучылар дәфтәрләрдә табышмакның җавапларын язалар. Укытучы җаваплар язылган тактаны ача. Язма эш тикшерелә. Һәр дөрес җавапка “+” куела.(Укучылар дәфтәрләрен алышалар)	Зирәклек, тапкырлык сыйфатларын оештыру	Дөрес язу күнекмәләрен булдыру. Табышмаклар га җавап бирә белү.	Бирелгән сыйфатларны кулланып, исем белән гомумиләште реп әйтү. Мәсәлән, ул кызыл,
				Классташының җавабын бәяли белү.		

IV.Ныгыту		**Дәреслек белән эш.** -Ә хәзер, укучылар, дәреслеккә кире кайтабыз. 3нче күнегүдәге рәсемнәргә карыйбыз. Рәсемнәр буенча кызлар сораулар төзиләр, ә малайлар җавап бирәләр.	**Парларда эш.** Кыз берәр малайга рәсем буенча сорау бирә, сайлап алынган малай җавап бирә. 1нче рәсем буенча эш 1нче кыз: - Бу кем? 1нче малай: -Бу әби. 2нче кыз: -Әби нәрсә ярата? 2нче малай: -Әби өчпочмак ярата. 3нче кыз: - Әби нәрсә ашый? 3нче малай: -Әби өчпочмак ашый. ...һ.б.			баллы, тәмле... җавабы: *алма*
	Җыр аша яңа лексиканы кертъ	**Җыр җырлау** **-**Яхшы, укучылар. Әйдәгез әле, без сезнең белән җыр да җырлап алыйк әле.	**Укучылар җыр җырлыйлар.** *Мин Тәмлетамак түгел,* *Миңа күп кирәк түгел.* *Сөт, ипи һәм йомырка -* *Болары булсын сиңа!* *Мин Тәмлетамак түгел,* *Миңа күп кирәк түгел.* *Аш, күмәч, балык, ботка -* *Болары булсын сиңа!* *Мин Тәмлетамак түгел,* *Миңа күп кирәк түгел.* *Шоколад һәм туңдырма -* *Болары булсын миңа!*	Укучыларның күңелләрен, кәефләрен күтәрү		
V.Йомгаклау	Дәреснең предмет нәтиҗәсен билгеләү	-Әфәрин, укучылар! Бик матур тырышып җырладыгыз! -Укучылар, бу дәрестә сез нәрсәгә өйрәндегез, нәрсәләр белдегез?	-Ашамлыклар (ипи, сөт...һ.б.) турында сөйләштек. -Татар ризыкларын белдек. -Нәрсә яратканны әйтергә өйрәндек. -Нәрсә ашаганны әйтергә өйрәндек. -“Кыстыбый” уенын			

VI.Рефлексия. Үзбәя һәм бәя куюу	Эшкә үзбәя бирергә өйрәтү	-Укучылар, сезнең парталарда түгәрәкләр. -Түгәрәкләр нинди төстә? *Укытучы төсләрнең нәрсә аңлатканын искә төшереп китә.* -Әгәр дәрес сезгә ошаса, теманы аңладыгыз, сорауларга дөрес җавап бирә алдыгыз икән, сез кызыл түгәрәк күтәрәсез. -Әгәр дәрестә теманы аңладыгыз, сорауларга җавап бирдегез, ләкин хаталар ясадыгыз, сез яшел түгәрәкне күтәрәсез. -Әгәр дәрестә бернәрсәдә аңламадыгыз икән, сораулар булса, сез сары түгәрәкне күтәрәсез. *Укучылар түгәрәкләрен күтәргәннән соң, һәрбер укучыга дәрестә ничек эшләгәннәре турында анализ ясап, дәресне тәмамлый.* -Укучылар, сез дәрестә актив катнаштыгыз, барыгыз да сорауларга җөрес җавап бирергә	-Кызыл, яшел, сары төстә. Укучылар түгәрәкләрен күтәрәләр.	Үз уңышларыңн ың/уңышсызл ыкларыңның сәбәпләре турында фикер йөртә белү	Үз эшчәнлегеңне контрольгә алу	
		тырыштыгыз, дәреслек белән дә, дәфтәрдә дә эшләдегез, уенны да, җырны да матур итеп башкардыгыз.				